

Ardiak makinaz mozteko nazioarteko araudia

BISCA — British Isles Shearing Competitions Association

OHARRA: # ikurraz markatutako puntuak artilearen sailkapenari ere aplikatzen zaizkie.

Ile-mozketa lehiaketetako parte-hartzaileek eskatzen zaien gutxieneko kualifikazioa British Wool erakundearen «Blue Seal» ziurtagiria edo ile-mozketako titulazio baliokide bat izango da.

Ile-mozle guztiek BISCAren aurrean idatzizko erreklamazioa aurkezteko eskubidea dute. Ile-mozketa kopuru bat eskualdeko epaile bati jakinarazten bazaio, epaile horrek parte-hartzailea goragoko kategoria batera igotzeko ahalmena du. Halaber, ile-mozleek borondatez eska dezakete goragoko kategoria batera igotzea.

Lehiaketetan BISCAko epaile ofizialak baino ez dira erabili behar.

Antolatzaile, lehiakide eta ardi-hornitzaile guztiek une oro bete beharko dituzte indarrean dauden bioseguritate-protokolo egokiak.

Kategoria	Garaipenak	Modua	Ardiak 8 ordutan
Novice (hasiberria)	2 garaipen	Metaketa gisa	—
Novice Blades (hasiberria, artaziak)	2 garaipen	Metaketa gisa	—
Novice Wool Handling (hasiberria, artile-maneiua)	2 garaipen	Metaketa gisa	—
Junior	2 garaipen	Denboraldi batean	150/200
Intermediate Wool Handling (ertaina, artile-maneiua)	2 garaipen	Metaketa gisa	—
Intermediate (ertaina)	4 garaipen	Metaketa gisa	250/275
Senior	6 garaipen	Metaketa gisa	350/375

1. LEHIAKIDEAK

- (a)#** Lehiakideek beren ardurapean parte hartzen dute.
- (b)#** Lehiakideek modu egokian jantzi behar dute, oinetakoak barne. Arbitroak arau hori betetzen dela zainduko du. Halaber, egoki jantzi beharko dute sari-banaketako ekitaldirako ere.
- (c)#** Droga, zain barneko fluido edo oxigenoa erabiltzea debekatuta dago lehiaketa guztietan. Ausazko dopin-kontrolak egin ahal izango dira; emaitza positiboa izanez gero, lehiakideak kostu guztiak bere gain hartu beharko ditu eta deskalifikatua izango da.
- (d)#** Arbitroak edo epaileak ahalmena du makina gelditzeko edo lehiakide oro deskalifikatzeko, baldin eta haren lanak edo ile-mozketa eremuko jokabideak ile-mozketa lehiaketaren edo artile-maneiuaren irudia kaltetzen badu. Arbitroak lehiakide bat gelditu ahal izango du proba batean, haren denbora-errendimendua argi eta garbi lehiakorra ez bada (ikus 6. (f) puntua ere).
- (e)#** Lehiakide edo arduradun batek lehiaketa edo BISCA gutxiensten duen jokabide desegokia izanez gero, BISCAk diziplina-neurriak hartu ahal izango ditu. Neurri horien artean egon daiteke

etorkizuneko ekitaldietarako gehienez 30 lehiaketa-eguneko etenaldia.

- (f)#** Lehiakideek epaile lanak egin ditzakete (BISCAko epaile gisa erregistratuta badaude) beraiek lehiatzen diren lehiaketa batean, baina soilik parte hartzen duten kategoriaren azpiko kategorietan.
- (g)#** Lehiakideek modu egokian jantzi behar dute, oinetakoak barne (debekatuta daude, esaterako, txankletak edo sandalia irekiak, baita txapelak edo kapelak ere). Ez da onartzen entzungailurik edo musika-erreproduzigailurik (iPod-ak, adibidez) erabiltzea lehiaketan zehar. Arbitroak arau hori betetzen dela zainduko du.

2. LEHIAKETAREN ARAUAK

- (a)#** Zozketa egingo da lehiaketa bakoitzaren aurretik kanporaketa-txandak zehazteko. Finalistek beren ile-mozketa postua zozketatuko dute plataforman beren lekua hartzeko unean.
- (b)** Lehiakideek beren ile-mozteko makinak (esku-piezak), orraziak, ebakigailuak eta esku-artaziak ekarri beharko dituzte. Antolakuntza Batzordeak zorrozteko ekipoak jarriko ditu eskura, tokiko araudia edo legeria betez.
- (c)** Lehiakide bakoitzak kargatutako bi makina edo bi esku-artazi izan ditzake, eta haien erantzule izango da; ez da denbora gehigarririk emango ekipoaren matxurek edo ile-mozketan zehar ardiak ihes egiteak eragindako etenaldiengatik. Beste lehiakide baten makinaren matxurak edo ardiaren ihesak eragindako etenaldien kasuan, denbora gehigarria eman edo proba errepikatu ahal izango da, betiere Pistako Epailearen eta Epaile Nagusiaren erabakiaren arabera. Antolakuntza Batzordeak hiru makina arte erabiltzea baimendu ahal izango du hiru arraza edo artile-mota edo gehiago biltzen dituzten ekitaldietan. Antolakuntza Batzordeak xafletarako euskarriak hornitu beharko ditu. Xaflek euskarri horietan jarri beharko dira ile-mozketa hasi aurretik, ardi batetik bestera, eta azken ardia amaitzean.
- (d)** Ahal den neurrian, ile-mozketa postuen zozketa egingo da ardiak finaletarako itxaron-eskortetan daudenean. Ezkertiarra den ile-mozle baten kasuan, haren ardia ezkertiarrentzat egokitutako postu batera eramango da, halakorik badago.
- (e)** Lehiakideek beren eskortan sartu ahal izango dute, epaile baten aurrean, beren ardiak sailkatu eta ikuskatzeko. Arauzko denboraren aurretik edo ondoren artilea erauzteak (edo denbora horretan bertan, eskortako laguntzaileak egiten badu) zigorra ekarriko du. (Ikus 7. (I) puntua).
- (f)** Lehiakideek arbitroari eskatu ahal izango diote desegokitizat jotzen duten edozein ardi ordezkatzeko, txanda, final-laurdenak, finalerdiak edo finala hasi aurretik. Arbitroaren erabakia behin betikoa izango da. Arbitroak baztertutako ardi oro markatu eta ekitaldi osotik kendu beharko da.
- (g)** Laguntzarik gabe, lehiakide bakoitzak:
 - (i)** Bere makina abiarazi eta gelditu behar du.
 - (ii)** Bere ardiak zutik hartu behar ditu harrapatze-eskortaren barruan, ekitaldiaren aurretik segurtasun-arrazoiengatik arau bat ezarri den kasuetan izan ezik (adibidez, Scottish Blackface arrazaren kasuan, non ardiak eserita eutsi ahal zaizkien).
 - (iii)** Ardi bakoitza arrapalatik atera behar du moztu ondoren.
 - (iv)** Bere motorra itzali behar du ardi batetik bestera.
- (h)** Harrapatze-eskortan baimendutako laguntzaile bat egotea onartzen da. Pertsona horrek ezin izango du ardia okertu edo altxatu lehiakidearentzat, ezta makina piztu edo itzali ere. Ez da onartzen baimenik gabeko pertsonarik egotea harrapatze-eskortan, ezta arduradunek lehiakideari inolako laguntzarik ematea ere, segurtasuna jokoan dagoenean izan ezik. (Ikus 2. (g) (ii) eta 7. (c)).
- (i)** Lehiakideek oholaren gainean itxaron behar dute, eta esku bat edo biak itxitako ate(et)an bermatu ditzakete irteerako epailearen irteera-seinalearen («Go») zain.
- (j)#** Beren ardiak moztu ondoren, lehiakide guztiak beren postuan geratuko dira azken lehiakideak amaitu arte, honako kasu hauetan izan ezik:
 - (i)** Presazko arreta medikoa behar dutenean.

- (ii) Arbitroak baimena eman dienean oholetik alde egiteko txanda edo final hori hasi aurretik.
- (k) Lehiakideek ezin izango dituzte beren ardiak eskortako epaileen aurrean aurkeztu, baina hurrengo txandako ardiak aurkeztea eska dakieke. Eskakizun hori ez betetzeak puntu oso bateko zigorra ekarriko du, eskortako arbitroak ezarrita.
- (l) BISCArekin bat egin gabeko elkarteek antolatutako lehiaketetan lortutako emaitzak ez dira zenbatuko «BISCA Shearer of the Year» (BISCAko Urteko Ile-mozlea) bezalako tituluatarako, ezta puntu-metaketadun zirkuituko ekitaldietarako ere.
- (m) Atzerriko lehiakideek beren jatorrizko herrialdean ezarritako kategoria berean parte hartu behar dute; artilea sailkatzeko lehiaketetan, kategoria probako epailearen esku geratuko da, eta ez da inola ere onartuko behegoko kategoria batean lehiatzea.
- (n)# Lehiakideek, adina edozein dela ere, ezin izango dute kategoriaz jaitsi.

3. ARDIK

- (a) Hautatutako ardiak arretaz aukeratu behar dira, mota eta tamainari dagokienez homogeneoak izan daitezen, lehia bidezkoa bermatzeko.
- (b) Ardiak lehiaketarako prestatzea gutxienekora murriztu behar da, eta arau uniformeak jarraitu behar ditu prepuzioaren, titiburuaren eta bulbaren osotasuna babesteko.

Kategoria	Kanporaketa-txandak	Finalerdiak	Finalak
Junior	3	3	4/5
Intermediate	4	4	5/8
Senior	4	5	7/12
Open	5	8	15/20

4. KRONOMETRAJEA

- (a)# Lehiaketak kronometratzaile independente bat jarriko du, kronometro batekin edo lehiakide bakoitzarentzat homologatutako kronometratze-gailu autonomo batekin. Gomendagarria da esku-kronometro bidezko babes-kronometratzea izatea kronometratze-gailu autonomoak erabiltzen direnean.
- (b) Lehiakide bakoitzaren denbora irteera-seinaletik («Ya» edo «Go») honako une hauetara arte erregistratuko da:
 - (i) Ile-mozleek azken ardia moztu dutenean eta motorra itzali dutenean, edo gelditzeko botoia sakatu denean kronometratze elektronikoa duten sistemetan.
 - (ii) Artazi-mozleek beren azken ardia amaitu dutenean eta artaziak kutxan utzi dituztenean, edo gelditzeko botoia sakatu denean kronometratze elektronikoko sistemetan.

5. ARBITROAK

- (a) Lehiaketa bakoitzerako Arbitro Nagusi bat izendatuko da, eta hura izango da lehiaketaren administrazioaren eta kontrolaren arduraduna, Nazioarteko Arau hauei eta Munduko Kontseiluak onartutako arau gehigarriei zorroztz atxikiz. Aurrekoan aurreikusi gabeko edozein gairi buruz Arbitro Nagusiak hartutako erabakia behin betikoa izango da.
- (b)# Edonork eska diezaioke arbitroari edozein punturi buruzko argibidea. Arbitroak planteatutako auzia ebatzi edo Auzien Batzordera bidali ahal izango du.
- (c) Arbitroaren esku-hartzea eskatu beharko da puntu oso bateko edozein zigorri buruz erabakitzeke, 2. (k) eta 9. (b) ataletan ezarritakoaren arabera. Lehiaketa hasi aurretik, Arbitro Nagusiak jakinaraziko du galtzerdiak kendu behar diren ala ez, argituko du non hasten eta amaitzen den ipurmasiletako

ile-mozketa eremua (*crutching*) eta adieraziko du hala badagokio aplikatuko den zigorra (ikus 9. (a) (iv) atala).

- (d)#** Nazioarteko probetan edo BISCArentzako taldeak hautatzean kanpoko arbitro baten esku-hartzea behar denean, azken erabakia Arbitro Nagusiarekin kontsultatuta hartuko da.

6. OHOL-EPAILEAK (BOARD JUDGES)

- (a)** Ohol-epaileek honako alderdi hauek ebaluatuko dituzte:

- (i)** Artilearen bigarren ebakia.
- (ii)** Artile-larruaren haustura.
- (iii)** Arauzko denboratik kanpo egindako lana.
- (iv)** Artileari itsatsitako larruazala (ardi merinoetan).
- (v)** 7. arauaren arabera beste zigor batzuk.

- (b)** Ohol-epaileek lanpostu berean hasi behar dute itzuli bakoitzean.

- (c)** Ohol-epaileek txandaka ibili behar dute, lehiakide guztiak baldintza berdinetan ebaluatuz izan daitezen.

- (d)** Ohol-epaileen txandakatzeak jarraitu behar du azken ile-mozlearen azken ardia moztu arte.

- (e)** Txanda bakoitzeko edo finaleko azken ardia amaitzean, kontagailuak erabiltzen dituzten ohol-epaileek lehiakide bakoitzaren zigorrak erregistratu beharko dituzte emandako txartelean.

- (f)** Lehiakide batek odoljario larria eragiten dion lesio bat jasaten badu, ohol-epaileak lehiakidea geldiaraziko du, hala egitea lehiakidearen beraren edo lehiaketaren onurarako dela uste badu.

7. OHOLEKO ZIGORRAK

- (a)** Errepasoak: kreditu-txartel sorta baten tamainakoek (85 x 55 x 10 mm) bost zigor-puntu balio dute. Zigor-puntu bat: (85 x 11 x 10 mm).

- (b)** Zigor-puntu bat artile-larru osoetan lepoko artilea ez hausteagatik.

- (c)** Zigor-puntu oso bat arau-hauste bakoitzeko, eskortako laguntzaileak ardia altxatzen badu harrapatzea errazteko. (Ikus 2. (h)).

- (d)** Zigor-puntu bat alde bakoitzeko, sabeleko artile nabaria edo bularreko artile-hondarrak kentzen ez badira sabela moztekoan, edo artile-larru nagusiko artilea sabelekoarekin batera kentzen bada.

- (e)** Merino larru-zatiak: zigor-puntu bat 15 mm-ko diametro bakoitzeko, edo akats txikiagoen metaketa baliokide bakoitzeko.

- (f)** Zigor-puntu bat sabeleko artilea jaurtitzean behar bezain urrun ez baztertzeagatik.

- (g)** Zigor-puntu bat jaurtitako artileak beste lehiakide bat oztopatzen badu.

- (h)** Hiru zigor-puntu, lehiakideak nahita atzeko hankako artilea askatzen badu artile-larru osoko ardi batean.

- (i)** Hiru zigor-puntu, askatzean, moztutako ardi batek artile-larrua desegiten badu edo artile-larruko artilea irteera-eremutik kanpo eramaten badu.

- (j)** Bi puntu oso, moztutako edo partzialki moztutako ardi bati ihes egiten uzteagatik. Ile-mozleak benetako ahalegina egin behar du ardia ixteko. Ez da aplikatzen ardia behar bezala itxita bada eta ile-mozketa eremura itzultzen bada.

- (k)** Puntu oso bat arau-hauste bakoitzeko, lehiakideak edo eskortako laguntzaileak arauzko denboraren aurretik edo ondoren lanak egiten badituzte (edo denbora horretan bertan, eskortako laguntzailearen kasuan), hala nola mototsak erauztea, borlak kentzea eta abar. Zigorra Mahaiko Arbitroak ezarriko du epaileekin kontsultatu ondoren. (Ikus 2. (e)).

- (l) Zigor-puntu oso bat arau-hauste bakoitzeko, eskortako laguntzaileak makina piztuz edo itzaliz laguntzen badu.
- (m) Bost puntu oso ezarriko dira arau-hauste bakoitzeko ardia modu zakarrean tratatzen bada; erabakia epaileak eta Mahaiko Arbitroak batera hartuko dute.
- (n) Mahaiko Arbitroak idazkariei jakinarazi beharko die 7. (m) puntuan ezarritako puntu osoko edozein zigor.
- (o) Bost puntu osoko zigorra aplikatuko da lehiakide batek ile-mozketa eremua uzten badu azken pertsonak moztu baino lehen.

8. ESKORTAKO EPAILEAK

- (a) Epaile bakarreko sistema erabiliko da kanpoko eskortetako ebaluaziorako. Ahal izanez gero, epaile kopuruak mozten ari diren ardi kopuruaren zatitzaile zehatza izan behar du.
- (b) Eskortako epaileek moztutako ardiak honako hauen arabera ebaluatuko dituzte:
 - (i) Animaliaaren gainean geratu den artilea.
 - (ii) Ardiak jasandako ebakiak.
- (c) Eskortako epaileak arbitroari deitu beharko dio 9. (b) eta (c) puntuei dagokien zigorra zehazteko, eta ondoren ardiaren gainerakoa ebaluatzen jarraituko du.

9. ESKORTAKO ZIGORRAK

- (a) (i) Moztu gabeko artilea – kreditu-txartel sorta baten tamainakoek (85 x 55 x 10 mm) bost zigor-puntu balio dute. Zigor-puntu bat: (85 x 11 x 10 mm).
- (ii) Larruazaleko ebakiak – zigor-puntu bat 10 mm-ko diametro bakoitzeko, edo akats txikiagoen metaketa bakoitzeko.
- (iii) Haragian edo giharrean egindako ebaki batek (bost puntu osoko zigor osoa ekartzeko bezain larria ez bada) gutxienez bost zigor-puntu ekarriko ditu, ebakiaz gain.
- (iv) Bi zigor-puntu arte utzitako galtzerdi bakoitzeko, edo lau zigor-kolpe arte oso lodia bada (artilezkoa), batzordeak eta arbitro nagusiak zehaztuta. (Ikus 5. (d)).
- (b) Zigorren arbitroari kontsultatu behar zaio, eta lehiakideari bost puntu oso gehituko zaizkio arau-hauste bakoitzeko kalkulaturako zigor-puntuazioari, baldin eta:
 - (i) Titiburu bat mozten badu eta ardiaren ugaltzeko gaitasuna kaltetzen badu.
 - (ii) Ardia hain larriki mozten badu non kirurgia-arreta behar duen. (Arbitroak ebaki txiki bat josteko eska dezake aurreko zigorra ezarri gabe).
- (c) Zigorren epaileari kontsultatu behar zaio, eta lehiakideari hamar puntu oso gehituko zaizkio arau-hauste bakoitzeko kalkulaturako zigor-puntuazioari, baldin eta:
 - (i) Tendoi bat mozten badu.
 - (ii) Zakilaren erdirantz edo erditik zehar mozten badu (zakilaren ukitze soil batek ez du nahitaez zigor osoa ekartzen).
- (d) Eskortako epaileak arau-haustea larritzat jotzen badu, 10 puntu osoko zigorra ezarriko da arau-hauste bakoitzeko (eskortako puntuazioari bereizita gehituko zaizkio). Eskortako epaileak puntu osoko zigorrak biribil baten barruan idatziko ditu eskortako txartelean eta sinatu egingo ditu. Eskortako epaileak arau-haustea larritzat jotzen ez badu, epaileak ebakia 9. (a) (ii) puntuan ezarritakoaren arabera ebaluatuko du; halaber, eskortako epaileak ebaki txiki bat josteko eska dezake puntu osoko zigorra ezarri gabe.

10. ILE-MOZKETAKO PUNTUEN KALKULUA

Denbora-puntuak: puntu 1 20 segundoko. Minutuak 3rekin biderkatu. Segundoak 20rekin zatitu.

Ohol-puntuak: zatitu lehiakide bakoitzaren ohol-puntuen guztizkoa moztutako ardi kopuruarekin.

Eskorta-puntuak: zatitu lehiakide bakoitzaren eskorta-puntuen guztizkoa moztutako ardi kopuruarekin.

Batu denbora-, eskorta- eta ohol-puntuak lehiakideen puntuazioa zehazteko. Puntuazio baxuena duen lehiakideak irabazten du.

Puntuen idazkariak adi egon behar dute eskortako eta oholeko txarteletako puntu osoko zigorrekin.

Berdinketa gertatuz gero, oholean eta eskortan puntuazio baxuena duen lehiakideak izango du lehentasuna. Berdinketak jarraitzen badu, eskortan puntuazio baxuena duen lehiakideak izango du lehentasuna. Berdinketak oraindik jarraituz gero, oholean puntuazio baxuena duen lehiakideak izango du lehentasuna.

ARAU GEHIGARRIAK

Junior eta Intermediate kategorietako ile-mozle guztiak animatu behar dira beren txanda amaitu eta berehala moztu dituzten ardiak ikuskatzera; han aholku aditua jaso ahal izango dute, bai epaileen puntuazioari buruz, bai trebetasun teknikoari buruz.

Lehiakideei goragoko kategoria batean parte hartzea baimentzen zaien kasuetan, beren kategoriako txandetan sailkatu diren Junior kategoriakoek soilik lehiatu ahal izango dute Intermediate kategorian.

BISCAREN etikaren aurkako edozein jokabide, lehiakide batena zein arduradun batena izan, Diziiplina Batzordeari jakinarazi beharko zaio:

- (i) 10 puntu osoko zigorra aplikatuko da lehiakide baten edo eskortako laguntzaile baten (*penman*) jokabide iraingarriagatik edozein diziplinatan; zigor hori epaileak ezarriko du arbitroarekin kontsultatu ondoren.
- (ii) Diziiplina Batzordeak ahalmena du falta egiten duen edonor aldi baterako etetzeko edo dagozkien erregistroetatik kanporatzeko.
- (iii) Ez da bideo-frogarik onartuko epaileen erabakiekin edo antzeko gaiekin lotutako erreklamazio edo auzietarako.
- (iv) Batzordearen erabakia BEHIN BETIKOA izango da.
- (v) Apelazioak idatziz aurkeztu beharko zaizkio arbitroari gertakaria izan eta 15 minutuko epean, 20 £ / 20 €-ko tasa ordainduz; erreklamazioa aurrera ateratzen bada, tasa itzuli egingo da.